

Fylkesstyret:

Namn	Verv	Oppmøte	Mobil	E-post
Inge Martin Karlsvik, 6490 Eide	Leder	Møtt	95264979	inge.karlsvik@stayon.no
Gunnhild Overvoll, 6200 Stranda	Nestleder	Møtt	97164856	gunnhildovervoll@hotmail.com
Anne Katrine Jensen, 6638 Osmarka	Styremedlem	Møtt	90156039	anne.katrine@hansgarden.no
Petter Melchior, 6214 Norddal	Styremedlem	Forfall	92283477	petter.melchior@gmail.com
Oddvar Mikkelsen 6640 Kvanne	Styremedlem	Møtt	41460565	om@orkla.norgesfor.no
Vegard Smenes, Kårvåg, 6530 Averøy	1. vara	Møtt	99786830	vsmenes@gmail.com
Merete Bolme, 6613 Gjøra	Nestleder BKL	Møtt	90967963	mebo@live.no
Edvard Bele Sæterbø, 6650 Surnadal	Fylkesleder BU	Forfall	95524840	edvardbele@msn.com
Til orientering:				
Tore Våde, 6110 Austefjorden	2. vara		91689336	tore.vade@tussa.com
Sekretariatet		Tlf. arb		
Arnar Lyche	Møtt org.-sjef	41418871	41418871	arnar.lyche@bondelaget.no
Arild Erlien	Møtt rådgiver	99726399	99726399	arild.erlien@bondelaget.no
Atle Frantzen	førstekonsulent	90954787	95245900	atle.frantzen@bondelaget.no
Rose Bergslid	rådgiver	93003808	93003808	rose.bergslid@bondelaget.no
Per Eldar Nakken	prosjektleder	92093402	92093402	per.eldar.nakken@bondelaget.no

Protokoll fra styremøte i M&R Bondelag torsdag 11. februar 2016 kl 10.30 – 16.00 på Felleskjøpets møterom i Molde

Faste saker for styret i Møre og Romsdal Bondelag:

1/2016 Godkjenning av sakliste

Ekstra drøftingssaker: Sak frå Nordland om grovforutvalg, innspill til valnemnda i Norges Bondelag, krisetelefon for bønder og prosjekt om rødt hvitt kjøtt

Vedtak: Innkalling og sakliste godkjent

2/2016 Godkjenning av protokoll fra styremøte 14. januar 2016

Vedlegg: Protokoll var tidligere utsendt for godkjenning.

Vedtak: Protokoll frå styremøtet godkjent.

3/2016 Medlemsutvikling og medlemsverving

Vedlegg: Medlemsstatistikk pr 5. februar 2016

Medlemstall pr 31/12-2015: 3.307

Medlemstal pr. 01/01-2016: 3.305

Endring hittil i 2016: - 29

Medlemstal pr. 05/02-2016: **3. 276**

Nyinnmeldte hittil i 2016: **32**

Møre og Romsdal: 37 medlemskap ble stoppet 12. januar 2016 som ubetalt for 2015.

Medlemmer som har fått sitt medlemskap stoppet, fikk tilsendt brev fra Norges Bondelag.

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse:

PB 2047 Moldegård 6402 Molde

Besøksadresse:

Fannestrandveien 63. Molde

Telefon:

71 20 28 90

Mobil:

41 41 88 71

E-postadresse

More.romsdal@bondelaget.no

Møre og Romsdal Bondelag

Bondelagets Servicekontor AS

Org.nr.: 939678670

Org.nr.: 985063001 MVA

Bankkonto:

8101.05.12891

Internet:

www.bondelaget.no/moreogromsdal

4/2016 Referat fra møter og arrangementer (siden siste styremøte)**18. januar: Infomøte mellom samvirkeorganisasjonene, Fylkesmennes landbruksavdelinger og fylkesbondelagene i Midt-Norge.** Nortura Malvik. Arnar Lyche

I september kom det fram ønske fra landbruksdirektørene om bedre samarbeid med samvirkeorganisasjonene i Midt-Norge. På denne bakgrunnen inviterte TINE, Felleskjøpet og Nortura landbruksdirektørene og organisasjonssjefene i fylkesbondelaga til et møte. De ønsket å presentere samvirkeorganisasjonene og kontaktpersoner, samt å diskutere kommunikasjonsflyt, med mål om et langsiktig og godt samarbeid. Møtet holdt på Nortura Malvik.

19. januar og 25. januar: Regionmøter med lokallagene. Inge Martin Karlsvik. Arnar Lyche

Fylkesstyremedlemmene møtte på ett av møtene der det passet best.

Møre og Romsdal Bondelag inviterte alle tillitsvalgte og styremedlemmer i lokale Bondelag til Regionmøter om lagsarbeid og næringspolitikk.

Det var invitert til 2 møter for Romsdal/Nordmøre og 2 møter på Sunnmøre på både dag- og kveldstid slik at lagene og styremedlemmene selv kunne velge hvor det passet best å møte

- **Tirsdag 19. januar kl.11.00: Batnfjordsøra, Gjemnes – HJORTEN – 25 deltakere**
- *Tirsdag 19. januar kl 19.30: Aspøya, Tingvoll – FJORDSENERET - AVLYST*
- *Mandag 25. januar kl 11.00: Ørsta – HOTELL IVAR AASEN - AVLYST*
- **Mandag 25. januar kl.19.30: Sjøholt, Ørskog – SYSTRA KAFE – 25 deltakere**

Møtene på Aspøya og i Ørsta ble avlyst p.g.a. for få påmeldte.

Tema for regionmøtene:

- Organisasjonsarbeidet i Norges Bondelag og i lokallagene. Medlemsverving.
- Åpen post for saker fra lagene og drøfting av hva bør lokallagene prioritere framover våren inkl politisk arbeid og aksjonsplanlegging.
- Høring om Bondelagets næringspolitiske program 2016 - 2020
- Jordbruksforhandlingene 2016

Dette ble kommentert i styret:

I Batnfjordsøra var det god tid, og god diskusjon mellom partene. På Sjøholt ble det litt mye enveis fra fylkeslaget, og lite kommentarer fra salen.

20. januar: Møte med fylkestyret Senterpartiet. Molde. Arnar Lyche. Inge Martin Karlsvik.

Fra Senterpartiet deltok hele fylkestyret. Følgende landbrukspolitiske ble saker presentert og drøftet:

- Overordnede prinsipper og mål for landbrukspolitikken
- Klimapolitikk
- Jordvern
- Forenkling
- Markedsordningene
- Løsdriftskravet
- Vårens jordbruksforhandlinger

21. januar: Samrådsmøte hos Fylkesmannen. Molde. Inge Martin Karlsvik. Arnar Lyche

Tema: RMP og utnevning arbeidsgruppe for arbeidet med landbruksmeldinga.

Enighet om at en fram til neste år skal ha en grundig gjennomgang av retningslinjene for tildeling av BU-midlene, og at dette skal sees i sammenheng med ny landbruksmelding.

21. januar: Styringsgruppemøte Fortsatt Gardsdrift. Molde. Inge Martin Karlsvik.

Prosjektleder Per Eldar Nakken har sagt opp og fått ny jobb ved landbruksavdelinga hos Fylkesmannen fra 1. april. Det er bestemt at prosjektet blir avsluttet 1. april 2016 i stedet for planlagt prosjektslutt 1. desember. Omtale og oppsummering av prosjektåret 2015 i årsmeldinga.

22. januar: Møte med stortingsrepresentant Jenny Klinge (Sp)

Bondelagskontoret. Arnar Lyche og daglig leder i Landbruk Nordvest, Rune Sjøholm.

Rune Sjøholm startet møtet med å informere om situasjonen for Tjenesteavdelingen i Landbruk Nordvest. Økonomien er krevende, det kan få konsekvenser for avlørsituasjonen i landbruket.

I fortsettelsen diskuterte Klinge og Lyche de samme sakene som med fylkestyret i Senterpartiet, se over referat fra møtet 20. januar.

26. januar: Presentasjon av Gjemnes-prosjektet for Gjemnes kommunestyre. Arnar Lyche. Rose Bergslid.

Orienterende om resultatene fra et kartleggingsprosjekt Bondelaget har gjennomført i Gjemnes kommune, bl.a. med støtte fra Gjemnes næringsfond.

27.-28. januar: Fylkesmannens årlige samling om rovvilt – beitedyr, Angvik Gamle Handelssted. Oddvar Mikkelsen og Atle Frantzen møtte for M&R Bondelag. Ca 60 deltakere.

Det er den årlige samlinga / møtestaden mellom forvaltning (fylkesmannen, kommunane) og næring (beitelag, faglag) og andre aktører (SNO, Jeger- og fisk, Naturvernforbundet, mv.), med fylkesmannen som arrangør.

1.dag inneheld m.a.

- Oppsummering av 2015, v/fylkesmannen
- Bestandsregistrering av jerv og gaupe, v/SNO
- Om estimering av bestandsstorleik, v/Rovdata
- Om jerveforvaltning og soneforvaltning, v/Miljødirektoratet
- Innslag frå NJFF og Mattilsynet
- Utfordringar frå organisasjonane, v/Oddvar Mikkelsen og Stein Brubæk
- Frank Sve og Tove –Lise Torve (Rovviltnemnda) fekk presentert seg.

2.dag var temaet status og erfaringar i beitelaga og kommunane.

29. januar: Innspillseminar Grønn Forskning, Stjørdal.

Oddvar Mikkelsen møtte for M&R Bondelag

Innspillseminaret er en anledning å komme med ønsker om hva en mener bør prioriteres av forskningsfinansiering innenfor mat og jordbruk - om viktige forskningstema for landbruket i Midt-Norge framover.

I februar/mars i år utformes årets utlysning av forskningsmidler fra de store, nasjonale finansieringskildene for landbruksforskning. I forkant av dette ønsker de innspill om hvilke forskningstema som bør prioriteres. 29. januar var Landbruksdirektoratet til stede og tok imot slike innspill på vegne av «Forskningsmidlene for jordbruk og matindustri».

Til seminaret var invitert Regionale forskningsfond Midt-Norge, forskere, representanter for offentlig sektor og andre næringsaktører.

29. januar: Årsmøte i Midt-Norsk Samarbeidsråd, Stjørdal.

Styremedlem Oddvar Mikkelsen møtte i stedet for fylkesleder og nestleder.

Årsmøtet holdt etter innspillseminaret Grønn Forskning

Vedlegg: Årsmelding 2015

Leder 2015 har vært leder Lars Morten Rosmo (Sør-Trøndelag Bondelag), Arbeidsutvalget har bestått av for øvrig Bjørnar Schei (Felleskjøpet Agri) og Ivar Aae (Norsk Landbruksrådgivning)

Birgit Oline Kjerstad, Haram (Tine), valgt som ny i arbeidsutvalget etter Ivar Aae.

Kristin Ianssen (Bondelaget) og Nils Dolmset (Tine) innledere på årsmøtet. Bl.a. tatt opp løsdriftskravet og kvoteregioner melk.

Årsmøtet bestemte at Midtnorsk samarbeidsråd skal arrangere neste konferanse av "Levende Landbruk - Midtnorsk landbrukskonferanse" i 2017, og deretter blir storkonferansen holdt hvert tredje år slik at en unngår kollisjon med Agroteknikk.

29.-30. januar - Samling unge bønder, Averøy/Molde. 42 deltakere.

Tekst og bilder lagt ut på hjemmesida.

Målet med samlinga var å inkludere nye bønder i landbruksfamilien, og samtidig formidle nyttig kunnskap om næringa og det å være bonde.

Nortura, Felleskjøpet, TINE og Bondelaget i Møre og Romsdal hadde gått sammen om årets samling for unge bønder, som samlet 42 deltakere fra Øvre Surnadal i nord til Volda i sør.

Fra arrangørene møtte:

- Bondelaget: Arnar Lyche, Rose Bergslid, Gunnhild Overvoll (fredag kveld og lørdag) Arild Erlien (dagtid fredag).
- Felleskjøpet: Dag Arne Helle og Linda Hansen.
- Nortura: Brit Kari Hauger, Hallstein Grønseth og Mathilde Solli Eide (dagtid fredag)
- Tine: Tore Drejer (dagtid fredag)

Oppmøte med lunsj på Bjartmars Kro på Kårvåg i Averøy fredag 29. januar. Etter presentasjonsrunde og foredrag innendørs, ble det gjennomført to gardsbesøk i Averøy.

Det var planlagt og bestilt overnatting og møte lørdag på Håholmen Havstuer. Men stormen "Tor" ville det annerledes. Torsdag kveld fant hotellet og arrangøren i lag ut at det ikke ville være tilrådelig å oppholde seg på Håholmen dersom det skulle oppstå en akutt situasjon eller sykdom hvis værprognosene slo til. Og "Tor" slo virkelig til fredag kveld, med blant annet stengt Atlanterhavsvei.

Etter gjennomført program i Averøy fredag, ble overnatting og møtet lørdag flyttet til Molde Fjordstuer, noe de deltagende unge bøndene var glade for slik vært utviklet seg utover fredagskvelden.

Utdrag av innhold:

- "Å ha mot til å gjera det ein har lyst til" v/*Magnhild Vik*.
- Gardsbesøk på Averøy: *Vegard Smenes, Roy Arne Veiset*.
- Om landbrukssamvirke og utfordringar i næringa v/*Brit Kari Hauger, Nortura*
- Nye/ynge bønder forteller om erfaringer og planer: *Konrad Kongshaug, Averøy*.
- Korleis er framtidsutsiktene for landbruket? v/ *Gunnhild Overvoll og Arnar Lyche, Møre og Romsdal Bondelag*.
- Ville, våge og meistre, - om eigenmotivasjon og mestringstru for gardbrukarspirer v/*Arild Hoksnes*.

1.februar: Godt Bondesamliv. Alexandra Hotell, Molde. 69 deltakere.

Tekst og bilder lagt ut på hjemmesida.

Temadag/møte der det ble satt fokus på bonden sitt sosiale liv, familieliv og samliv med utgangspunkt i den situasjonen som bonden og bondefamilien er i i dag.

Arrangør: Norsk Landbruksrådgiving HMS i Landbruk Nordvest og Møre og Romsdal Bondelag.

- NRK-radio Møre og Romsdal og Åndalsnes Avis dekket møtet.
- Forhåndsamtaler i Romsdals Budstikke, Driva, Trollheimsporten og Åndalsnes Avis.

Program:

- **Bondens familieliv – før og nå** v/Bjørn Egil Flø, bygdesosiolog og forsker i NIBIO
- **Familieliv som enmannsbonde – lar det seg kombinere?** v/John Eikenæs, melkeprodusent i Batnfjorden
- **Vi har gått veien sammen** v/Wenche Ytterli og Anders Øverbø, melkeprodusenter på Holmemstranda i Rauma
- **Praktisk målstyring som motivasjon for god drift og et godt liv** v/Øyvind Skarstad, coach og motivator, og melkebonde på Trones i Nord-Trøndelag
- **Oppvekst på gård – bra eller gale?** v/Elisabeth Bergem, sosionom og familieterapeut, og oppvekst på gård på Averøya
- **Vern om lysten** v/Laila Andersen Nøsen, sexologisk rådgiver og gardkjerring i Fræna

2. februar: Arbeidsmøte med Matfestivalen. Bondelagskontoret, Molde.

Frå Bondelaget møtte: Anne Katrine Jensen, Inge Martin Karlsvik og Arnar Lyche

Fra Matfestivalen møtte Terje Devold, Randi Asbjørnsen og Kirsti Indreeide.

Møre og Romsdal Bondelag inviterte til første arbeidsmøte om matseminar under årets Matfestival i Ålesund i august.

Det ble bestemt at det arrangeres **matkonferanse torsdag 25. august**. Målgruppe er alle som er interessert i mat.

Tema 1: Hvordan bygger norsk matproduksjon tillit til de spesielt matinteresserte?

Tema 2: Lokalmat

Tema 3: Mat, helse og miljø

4. februar: Møte i Rovde Bondelag, Om jordbruksforhandlingene. Arnar Lyche

6. februar: Fylkesårsmøte i Møre og Romsdal Nei til EU og Åpent møte om TISA

Holdt på Seilet Hotell i Molde. Innleder var Rolv Rynning Hansen, rådgiver i Fagforbundet, som har TISA som spesialfelt. Fylkeskontoret sendte ut e-post invitasjon til det opne møtet.

8. februar: Møte med M&R Arbeiderparti

For Arbeiderpartiet stilte hele fylkesstyret, fylkessekretær og stortingsrepresentant Fredrik Bjørdal. Bondelaget var representert med Inge Martin Karlsvik, Rose Bergslid og Arnar Lyche.

Et hovedtema for møtet var veivalg i landbrukspolitikken – skal produksjonen dreies over på mer norske ressurser eller skal vi fortsette å øke fôrimporten.

Forslag til endringer i konsesjonsloven ble også nøye diskutert.

Løsdriftskravet ble også diskutert.

Dato/Månad	Tiltak/Arrangement	Stad	Deltakarar/Ansvarlege
11. februar	Fylkesstyremøte (årsmeld/rekneskap)		Styret
19. februar	Lokallaga frist uttale jordbruksavtala		
1. mars	Kontingentforfall		
1. mars	Fylkesstyremøte (handsame jordbr.avtala)	Skarstua	Styret og samvirkerepr
4. mars	Landbrukskonferanse	Alexandra, Molde	Landbruksinteresserte
4.-5. mars	Årsmøte M&R Bondelag	Alexandra, Molde	Lokallaga, fylkeslaget
17. mars ??	Fylkesstyremøte		
31.mars 1. april	Representantskapsmøtet NB	Oslo	
11.-12. april	Styremøte. Troms-besøk		
11.-24. april	Bondelagets vårkampanje		
8.-9. juni	Årsmøte Norges Bondelag	Lillehammer	
24.-27. aug	Matfestivalen, Ålesund		
25. august	Matkonferanse (Matfestivalen)	Ålesund	
28. aug - søn	Open Gard	Heile fylket	
2.-4. sept	Dyregod-dagane, Gjemnes	Gjemnes	

- **Konstituerende styremøte 17. mars??** (endelig behandling næringspolitisk program)
- **Mandag 11. og tirsdag 12. april: Styremøte. Troms-besøk.** Aktuelt tema: Klima-rapport. Troms Bondelag til Molde søndag kveld. Felles program mandag og tirsdag.
- **...mai/juni: Styremøte og møte med årsmøteutsendingene** til NB-årsmøtet 8.-9. juni. **Fastsettelse dato senere.**
- **11.-12. november: M&R Bondelag ledermøtet 2016, Åndalsnes**

6/2015 Representasjon, invitasjon og planlegging av nye møter og arrangement**13. februar - lørdag: Temadag eigarskifte. Vestnes Fjordhotell. 66 påmeldte**

Etter samme mal tidligere år med samarbeidsadvokat Ole Houlder Rødstøl som kursholder.

Tilsvarande samlinger siste åra har vore så populære at M&R Bondelag på nytt inviterer til temadag eigarskifte i landbruket.

Advokat Ole Houlder Rødstøl dekker det faglege innhald. I det daglege er han partner i advokatfirmaet Øverbø Gjørtz med kontor i Molde. Han er samarbeidsadvokat for Norges Bondelag, med særlege arbeidsområder knytt til generasjonsskifte, generell forretningsjuss, odelsrett, skatt

Det blir fokus på:

- Planlegging av eigarskifte – regelverk.
- Gjennomføring av eigarskifte – regelverk.
- Kva partane kan gjere på eiga hand og kva det bør søkjast hjelp til for å unngå gjera feil, m.v.

Målgruppe er i utgangspunktet alle som har tilknytning til garden, både ny og gammel generasjon, som skal inn i eller er inne i ein eigarskifteprosess.

13. februar: Årsmøte i TYR Møre og Romsdal. Alexandra Hotel, Molde, Inge Martin Karlsvik

Faglig del er leveringsvilkårene storfe i Nortura, siste endringer og hvordan det slår ut for bonden. Informasjon om hvordan markeds- og produksjonsreguleringen fungerer v/Oddveig Gikling Bjørnå, styre-repr. i Nortura.

13. februar: Fylkesårsmøte i Møre og Romsdal Bygdeungdomslag kl. 10-16 på Skeidsdalen forsamlingshus i Gjemnes.

Styremedlem Anne Katrine Jensen møter på årsmøtet for M&R Bondelag.

15. februar: Møte om jordvernforening i Møre og Romsdal. På Gjermundnes.

Invitert organisasjoner og enkeltpersoner i fylket som er aktuelle til å delta. Bondelaget ha sekretær-funksjonen. Tidligere org-sjef Vidar Andresen fra Vestfold deltar på møtet. Landbruksavdelinga invitert. Velge interimstyre for videre arbeid i foreninga. Ha finansieringsplan klar til møtet.

Følgende invitasjon sendte ut bredt på e-post 3. februar:

Til alle jordvernere:

Matjorda settes under stadig større press og det er nødvendig med en motoffensiv. Derfor tar Møre og Romsdal Bondelag initiativ til å stifte jordvernforening i Møre og Romsdal. Alle jordvernere – slutt opp om saken og bli med på stiftelsesmøtet. Forslag til vedtekter sendes ut til den enkelte ved påmelding.

Sted/tid: Gjermundnes, mandag 15. februar 2016 kl 12.00 -15.00. Program:

- **Hvorfor Jordvern Møre og Romsdal?** v/Inge Martin Karlsvik, leder i Møre og Romsdal Bondelag
- **Status for jordvernet i Møre og Romsdal.** v/Synnøve Valle, fylkesmannen i Møre og Romsdal
- **Erfaringer fra Jordvern Vestfold.** v/Vidar Andresen, leder i Jordvern Vestfold
- **Valg og stiftelse**

Jordvern Møre og Romsdal - en partipolitisk uavhengig interesseorganisasjon basert på personlig medlemskap, som gjennom målretta arbeid mot media, politikere og opinionen øker forståelsen og støtten for et sterkt jordvern i Møre og Romsdal.

19. februar: Landbrukskonferanse, Surnadal Inge Martin Karlsvik.

Surnadal Bondelag og Todalen Bondelag er medarrangører på landbrukskonferansen som Surnadal Sparebank og Surnadal kommune inviterer til i Kulturhuset kl. 10.00-16.00.

Blant innleiderne er leder i Norges Bondelag, Lars Petter Bartnes.

23.-24. februar: Beitekonferanse, Oslo. Oddvar Mikkelsen. Atle Frantzen.

26. februar: Landbrukskonferanse i Ørsta.

Program og presseklipp utdelt på møtet.

Flertallskoalisjonen i Ørsta med Sp, Frp og Ap, i lag med Bondelagene og landbrukskontoret Ørsta Vollda, har tatt initiativ til landbrukskonferansen 2016, der temaet er "Vestlandsbonden". Konferansen i kinosalen på Ørsta kulturhus kl. 10.00 – 15.30 har disse innledere: Landbruks- og matminister Jon Georg Dale, Ola Hedstein (leder Norsk Landbrukssamvirke), Jenny Klinge (stortingspolitiker Sp), Brita Skallerud (2. nestleder Norges Bondelag), Kristin Sørheim (Norsøk), med flere.

28. februar: Årsmøte i OIKOS Møre og Romsdal, Molde. Anne Katrine Jensen

7/2015 Lokallagene - presseklipp, aktiviteter og møter

Brev til alle medlemmer i Sande Bondelag ble sendt 21. januar om "Hvordan kan medlemmene i Sande Bondelag igjen få et lokalt medlemstilbud?"

Høsten 2012 ble en eventuell sammenslåing mellom Vanylven og Syvde Bondelag og Sande Bondelag klarert av medlemmene i Sande. Saken var oppe på årsmøtet i Vanylven og Syvde samme år, men det rådde en viss skepsis og saken ble utsatt.

Saken var oppe på nytt på årsmøtet i Vanylven og Syvde Bondelag sist høst. En i styret var negativ til sammenslåing og ingen andre protesterte mot hans synspunkt i årsmøtet.

Fylkeslaget har også hørt med lederen i Vestre Sunnmøre bondelag - om det kan være aktuelt å slå seg sammen med Sande. Og han var i utgangspunktet positiv til dette.

Fylkesbondelaget kommer til å engasjere seg i forkant av årsmøtet i Vanylven og Syvde bondelag for å se om vi kan påvirke saken.

8/2015 Andre saker

8.1. Saker frå Bygdekvinnelaget: Årsmøte på Hotell Alexandra i Molde 12. og 13. mars. Nettsidekurs utsatt.

8.2. Saker frå Bygdeungdomslaget

Det er innkalt til fylkesårsmøte i Møre og Romsdal Bygdeungdomslag lørdag 13. februar på Skeidsdalen forsamlingshus i Gjemnes. Anne Katrine Jensen møter for M&R Bondelag.

8.3. Møter i valgnemnda M&R Bondelag

Valgnemnda til årsmøtet 2016 i M&R Bondelag hadde telefonmøter 6. januar og 22. januar, og har fysiske møter 14. januar og 26. januar.

8.4. Fylkesutvalget - innspill til Ny stortingsmelding

Vedtak/uttale i Fylkesutvalget i Møre og Romsdal 25. januar om fylkespolitikernes innspill til Ny stortingsmelding om jordbrukspolitikken sendt fylkesstyret på e-post 26. januar og vedlagt.

8.5 Bondelagets vårkampanje 2016 - Norge trenger bonden

Følgende nyhetsbrev ble 28. januar sendt fra Norges Bondelag til ledere i lokale Bondelag:

Bondelaget gjennomfører hvert år en positiv, utadretta kampanje før jordbruksforhandlingene. Målet med en slik kampanje er å komme i kontakt med folk, og på en hyggelig måte øke deres bevissthet rundt norsk matproduksjon og bønder.

I år har vi satt fokuset på barnehager og skolebarn ved at lokallagene inviterer til besøk og aktivitet på gården, eller at dere inviterer dere selv inn i klasserommene. Kampanjen vil synliggjøre for elevene hvor viktig det er å produsere mat der folk bor, og hvordan den norske bonden produserer god og trygg mat. Samtidig ønskes det at det gis innblikk i bøndenes mange funksjoner og arbeidsoppgaver, hva bonden betyr for bygda og for verdiskapning lokalt og nasjonalt.

Utvikling av materiell er godt i gang, og vil bli sendt ut fra ekspedisjonen 4. mars. Dere vil kort tid etter motta følgende innhold:

- Et tipshefte til lokallaget med beskrivelse av årets kampanje, medietips og forslag til aktivitet på gården og i klasserommene
- Heftet "landbruk for barn" og diplom/sertifikat "jeg har vært bonde for en dag" til utdeling, 30 eksemplarer av hver.
- Buttons med "Bondespire" og tatoveringer med gårdsdyr til utdeling, 30 stk. av hver.
- En natursti for skoleelever eller barnehagebarn i følge med voksne
- Et eksemplar av brosjyren "Hvorfor produsere mat i Norge"

Årets kampanje løper fra 11.-24. april, men det er selvsagt mulig å tilpasse besøkene til den datoen som passer skolen og lokallaget best. Denne informasjonen kommer nå, slik at dere kan ta kontakt med skolene/barnehagene så tidlig som mulig. Erfaringsmessig vil man ha størst sjanse for innpass hos skolene dersom man kontakter de i god tid. Lokallaget velger selv om dere ønsker å rette kampanjen mot skolebarn eller barnehage. Ønsket tidsbruk og mulighet for innpass ved skolene vil avgjøre om dere ønsker å invitere til gårdsbesøk, eller om dere vil dra på skole/barnehage for å holde et opplegg i klasserom. Forsøk å ha et mest mulig konkret og ferdig gjennomtenkte opplegg før du tar kontakt. I dialog med skolen/barnehagen, presiser at dette er et tilbud med bakgrunn i frivillig innsats. Forsøk å unngå ord som jordbruksoppgjør, kampanje/aksjon, rekruttering og synliggjøring, legg det heller frem som et fordelaktig tilbud for elevene.

Forslag til aktiviteter kan være:

La elevene male sitt eget mel: Ta med en kaffekvern (eller lån en liten kornkvern fra lokal mølle) og la barna male sitt eget mel. Lag deretter vafler av melet.

Lage potetgull: Oppskrift kommer i tipsheftet

Så gulrøtter i melkekartong: Fremgangsmåte kommer i tipsheftet

Ta med dyr eller traktor til skolen/barnehagen

Omvisning på gården: Forslag til timeplan og innhold kommer i tipsheftet

Det er opprettet en lukket Facebookgruppe for innspill og gode ideer til kampanjen. [Trykk her for å komme inn på gruppa](#) (forutsetter at du er logga inn på facebook) eller søk opp "Bondelagets vårkampanje 2016 – tips og triks" på Facebook.

Diskusjonssaker:

8.6. Mosjonskravet

Det ble tatt opp i styret rykter om at det planlegges fortsatt driftsbygninger hvor det ikke taes hensyn til mosjonskravet.

Fylkesstyret ønsker at kontoret skriver brev til Mattilsynet, Tine, Landbruk Nordvest og Innovasjon Norge, for å avklare om det er hold i ryktene om at det fortsatt planlegges og blir gitt støtte til fjøsbygg som ikke oppfyller kravet. Det blir bedt om svar innen 1. mars.

8.7. Aktiviteten i Bondelagene på Søre Sunnmøre

Over flere år føler fylkesstyret at det har vært lavere deltagelse fra deler av Bondelagene på Søre Sunnmøre på fylkeslagets aktiviteter og møter. Også generelt lavere aktivitet i lokallagene gjennom året sammenlignet med lokale Bondelag i andre regioner. Er det noe fylkeslaget kan gjøre / bidra med?

Dette ble kommentert i styret:

Fylkesbondelaget har lite dekning i media på Sunnmøre. Det er etterlyst flere arrangement og møter lagt til Sunnmøre. Bedre kommunikasjoner mellom Sunnmøre og Nordfjord har ikke ført til mer samarbeid mellom organisasjonene over fylkesgrensa, men det burde det kanskje. Samarbeid over fylkesgrensene er vurdert og tatt opp av noen lokale Bondelag på Søre Sunnmøre.

8.8. Prinsippavklaring om fradeling av hus innenfor rasutsatt område

Organisasjonssjef Arnar Lyche orienterte. En bonde på Vartdal i Ørsta forsøker å kjøpe leiejord på nabobruket, der tunet skal deles fra og beholdes av nåværende eier. Ørsta kommune er positivt innstilt, men i brev til Ørsta kommune skriver Fylkesmannen i Møre og Romsdal:

Samfunnstrygghet:

Vi ser av NVE sin skredfarekartlegging at store deler av tomte som er søkt fradelt ligger innenfor 1000-årsskredet. Det skal ikke bygges nye bygg på tomte, men ei fradeling vil gjøre tomte lettere omsettelig. I §28-1 i plan- og bygningslova er det slått fast at: "Grunn kan bare bebygges, eller eiendom opprettes eller endres, dersom det er tilstrekkelig sikkerhet mot fare eller vesentlig ulempe som følge av natur- eller miljøforhold." For grunn som ikke er tilstrekkelig trygg, skal kommunen om nødvendig legge ned forbud mot oppretting eller endring av eiendom, eller stiller krav som sikrer tilstrekkelig trygghet.

Før kommunen eventuelt gir dispensasjon må det dokumenteres at tomte fyller kravene til trygghet mot skred, eventuelt at det blir gjennomført avbøtende tiltak som gjør området tilstrekkelig trygt, jf. Byggeteknisk forskrift § 7-3. Dersom dette ikke blir gjort vil vi vurdere å påklage et eventuelt positivt vedtak.

Ørsta Kommune ber Kommunal- og moderniseringsdepartementet om prinsippavklaring i brev datert 26.06.15. I Departementets svarbrev, datert 06.10.15, blir problemstillingen grundig diskutert og vurdert og er tydelig i sin konklusjon. Noen utdrag fra brevet:

Når kommunen får ein søknad om tiltak har dei plikt til å vurdere pbl. § 28-1 fyrste ledd. Det går klart fram av pbl. § 28-1 fyrste ledd at dette óg gjeld ved søknad om fradeling. Dersom kommunen har konkret kunnskap om fare eller ulempe som er omfatta av § 28-1 fyrste ledd, skal dei krevje sikringstiltak, eller avslå søknad om løvve viss sikring ikkje er mogleg

Utan at det ligg føre søknad om tiltak er det ikkje heimel i plan- og bygningslova til å stille nye og strengare krav til eksisterande bustad. Derimot ved nye tiltak, mellom anna frådeling, som er tilfellet i denne saka.

Etter vår vurdering vil den forståinga som kommunen legg til grunn for frådeling av tomt omkring eksisterande bustad i skredfarleg område, krevje endring av regelverket.

For å kunne endre regelverket for å opne for frådeling av tomt omkring eksisterande bustad, er det naudsynt med ein forsvarleg prosess. Til dømes må vi sjå nærare på heimelsgrunnlaget og kva konsekvensane av ei eventuell endring vil vere, medrekna om ei slik endring vil vere forsvarleg og kva dei økonomiske konsekvensane vil vere. Ikkje minst vil det vere naudsynt å fastleggje kva for føresetnader som eventuelt skal gjelde for å kunne

frådele omkring eksisterende bustad. Vi vil ta med oss problemstillinga som kommunen tek opp i samband med framtidig revisjon av regelverket.

Fylkesstyret i Møre og Romsdal Bondelag ba fylkeskontoret sende brev til Norges Bondelag med klar oppfordring om å se nærmere på prinsippene i denne saken. Det er mye areal i Møre og Romsdal som er rasutsatt.

Fylkeskontoret skriver i brev sendt til styret i Norges Bondelag 12. februar: Skal Bondelaget jobbe for en eventuell regelendring som gjør det mulig å fradele eksisterende bebyggelse innenfor rasutsatt område? Store områder i vårt fylke er - for sikkerhets skyld, merket som rasutsatt. Og det samme gjelder nok resten av Vestlandet.

8.9. Opprette grovforutvalg i Norges Bondelag

Fylkesleder refererte til et innspill fra Nordland Bondelag om å opprette et grovforutvalg i Norges Bondelag. Det blir senere laget utkast til forslag som sendes fylkeslagene til gjennomlesing. Forslaget skal legges fram som sak for årsmøtet i Norges Bondelag.

Dette ble kommentert i styret:

Styret i M&R Bondelag støtter forslaget om å opprette et grovforutvalg i Norges Bondelag

8.10. Innspill til valgnemnda i Norges Bondelag

Styret drøftet i styremøtet 14. januar, sak 3/2016, innspill på kandidater til valgnemnda i Norges Bondelag 2016. Fortrolig vedtak ble etter styremøtet sendt valgnemnda.

I ettertid har det kommet fram opplysninger om hvem som trekker seg fra styret i Norges Bondelag.

Styret vil sende inn fortrolig forslag på aktuell kandidat.

8.11. Krisetelefon for bønder

Det ble tatt opp i styret en artikkel i Bondebladet om krisetelefon for bønder. I Rogaland har vakttelefonen for bønder i krise har vært tilgjengelig siden høsten 2013. Fra 1. desember 2015 gikk prøveordninga med lavterskeltilbudet «Til for bonden» over til å bli ei permanent ordning gjennom Norsk Landbruksrådgiving HMS i Rogaland.

Tross positive tilbakemeldinger har telefontjenesten blitt benyttet mindre enn ventet. Vedtaket om å likevel gjøre tilbudet om en å snakke med når livet blir vanskelig, permanent, kommer som følge av økt oppmerksomhet omkring psykisk helse i landbruket og at det har blitt mer legitimt å ta opp vanskelige saker i næringa. Det tar tid å gjere tilbudet kjent, og å gjøre folk oppmerksomme på at også de som står rundt bonden kan nytte seg av tilbudet om en å snakke med.

Dette ble drøftet i styret:

Fylkeskontoret tar opp saken med HMS-rådgivere i Møre og Romsdal, og informerer styret i etterkant om det kan legges fram som forberedt sak for styret.

8.12. Prosjekt rødt hvitt kjøtt

Arnar Lyche orienterte i styret.

Følgende tekst er tatt inn som oppsummering i årsmeldinga for 2015:

I samarbeid med NIBIO arrangerte Møre og Romsdal Bondelag et klimaverksted i Oslo høsten 2015. Produksjon av mat fører til utslipp av klimagasser, og spesielt drøvtyggere får mye negativt fokus som følge av metanutslipp. Et viktig spørsmål er om storfe og andre drøvtyggere blir riktig fremstilt i klimadebatten.

Formålet med å arrangere et klimaverksted var å diskutere to tema.

Tema 1: Svakheter og forbedringspotensial med dagens beregningsmåte av klimagassutslipp fra storfe, og

Tema 2: Fanger dagens modeller for klimagassutslipp opp effekten av ulike driftssystem?

Oppsummeringen av klimaverkstedet gis ut i en NIBIO-rapport, og kan brukes i videre arbeid med å:

1. Avdekke kunnskapsmangler
2. Peke på hva som er ønsket utvikling i storfeholdet for å få minst mulig utslipp av klimagasser.

En rekke fagmiljøer deltok i arbeidet. AgriAnalyse, Norges Bondelag, Statistisk Sentralbyrå, Savory Network, NMBU, Cicero og SABIMA i tillegg til NIBIO og Møre og Romsdal Bondelag.

SAK 7/2016: Høring næringspolitisk program 2016 – 2020 Norges Bondelag

Vedlegg: Høringsutkast til nytt Næringspolitisk program 2016 – 2020

Vedtak: Saken utsettes til første styremøte etter fylkesårsmøtet. Uttalen fra Møre og Romsdal samordnes med innspill fra de andre fylkesbondelagene på Vestlandet.

Dette ble tatt opp i styret:

Rett før styremøtet var det mellom fylkeslederne drøftet samordning av innspill mellom de tre fylkesbondelagene på Vestlandet: Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane og Hordaland.

Uttale fra Ørskog Bondelag ble mottatt samme dag som styremøtet ble holdt. Ble utdelt på styremøtet.

Saksutredningen (under) som var sendt ut til styremøtet legges til grunn for den endelige uttalen på neste styre.

Fylkesstyret etterlyste i saksutredningen momentene og innspillene som hadde vært tatt opp i styrets foreløpig drøfting av programmet på styremøtet 14. januar.

Saksutredning lagt fram for styremøtet 11. februar:

Forslag til vedtak:

Møre og Romsdal Bondelag innspill til Næringspolitisk program 2016 – 2020 legges fram for årsmøtet, slik som formulert under:

Uttale fra Møre og Romsdal Bondelag:

Utkast til Næringspolitisk program 2016 – 2020 for Norge Bondelag er gjennomlest og vurdert. Programutkastet er også sendt på høring til alle våre lokallag, men kun Fræna Bondelag har svart innen fristen. De hadde ingen innvendinger til innholdet. Her kommer noen synspunkter fra Møre og Romsdal:

Det store veivalget i landbrukspolitikken er om framtidens norske matproduksjon skal skje på norske ressurser/arealer, eller videreutvikles på basis av stadig mer innkjøpt innsatsfaktorer. Dette bør poengteres enda sterkere. Økt matproduksjon på norske ressurser/arealer innebærer at dagens negative trend med arealer som går ut av drift - må snus, og det skjer ikke uten økt innsats av arbeid og kapital i næringa. Derimot kan Norge greie seg med et lite antall aktive gårdsbruk dersom dagens utvikling fortsetter. Husdyrproduksjonene og jordressurser løsrives mer og mer fra hverandre, og fôr blir kjøpt der det er billigst. Det blir konsesjonsgrensene som setter produksjonstaket.

Jordvern: At jord går ut av drift er en kjempeutfordring for jordvernet. Her på Vestlandet er det snakk om mye areal. Ca 70 000 dekar i Møre og Romsdal. Den største jordbrukskommunen i fylket - Fræna, har til sammenligning 50 000 dekar jordbruksjord.

Bærekraftig bruk av ressursgrunnlaget: Denne delen av programmet virker lite målrettet. Det er forskerne og tekniske løsninger som skal berge oss. Det bør fokuseres vesentlig mer på den gode agronomien og bondens gjerning som ressursutnytter. Matproduksjonen skal økes, samtidig som produksjonen må skje på en slik måte at vi bevarer ressursgrunnlaget. Stikkordet er god ressursutnytting.

Eksempel:

Lite gjødsel/stor avling = miljøvennlig (bærekraftig)

Mye gjødsel/liten avling = næringsstoffer på avveier.

Mye matproduksjon i verden skjer ved lite framtidsrettet ressurstapping. Økonomiske spilleregler stimulerer til det. Eksempel: Overforbruk av grunnvann og sløsing med fosfor. Det er dette vi må bort fra.

Skal arealene utnyttes trengs det bønder der arealene er. Økt matproduksjon på norske ressurser innebærer at næringa har ei kjempeutfordring med å rekruttere bønder.

Eksempel: En spørreundersøkelse i to av de største jordbrukskommunene i Møre og Romsdal (Rauma og Gjemnes) viser at kun en fjerdedel av bøndene vil utvide drifta kommende 10 år. Og det betyr mye hva naboen gjør. I noen bygder er det flere som satser, mens i andre områder slutter alle. Dette stemmer rimelig bra med andre undersøkelser i regi av Tine og Bygdeforskning.

Flaskehalsene for økt rekruttering må i større grad avdekkes og fornuftige tiltak settes inn.

Arealtilskudd: For å øke grovfôr dyrkingen er økte arealtilskudd foreslått som virkemiddel. Arealtilskuddet stimulerer bonden til å drive mest mulig jord. Det stimulerer ikke arealproduktiviteten. Tvert i mot blir det lønnsomt å drive mye areal med liten avling. Og for den som skal inn i næringa eller øke produksjonen, er det ikke ledig areal.

Saksutredning:

Utvalget for nytt Næringspolitisk program 2016 - 2020 har sendt ut utkast til høring i organisasjonen. Utvalget er ledet av Kristin Ianssen, og har som oppdrag å fremme et endelig forslag til nytt program overfor styret. Styret innstiller overfor årsmøtet, som vedtar programmet endelig.

Lokallaga er via nyhetsbrev orientert om muligheten til å komme med innspill til fylkeslagene. Forslaget til program sendes ikke ut til lokallaga, men lokallaga kan hente det ut via pålogging på Min side og velge For tillitsvalgte.

I høringsrunden setter fylkeslagene frist for lokallaga om en ønsker å kjøre en ordinær høringsrunde. Norges Bondelag mener Næringspolitisk program 2016 – 2020 bør være tema til diskusjon på fylkeslagenes årsmøter. Det blir utarbeidet et plansjesett som trekker opp de viktigste problemstillingene som kan brukes for innledning til diskusjoner.

*Fylkeslagenes frist til å avgi sine høringsuttalelser settes til **8. april**.*

Fylkesstyret hadde en foreløpig drøfting av programmet på styremøtet 14. januar.

Næringspolitisk program ble drøftet i regionmøtene 19. og 25. januar.

Lokallag som ønsker å komme med innspill til næringspolitisk program, fikk frist til 4. februar.

Fylkesstyret må ta stilling til om uttalen skal legges fram for fylkesårsmøtet 4. – 5. mars for kommentarer, eller om vedtak i styret 11. februar skal sendes dirkete til Norges Bondelag.

SAK 8/2016: Regnskap 2015

Vedlegg: Regnskapsrapport 2015
Egenkapital og resultat fylkene 2015

Vedtak: Styrets tilråding til vedtak i årsmøtet:

Vedtak: Regnskapet for Møre og Romsdal Bondelag for 2015 er godkjent med atterhold om Norges Bondelags revisor sin godkjenning. Regnskapet er gjort opp med et årsoverskudd på kr 52.086,46. Egenkapitalen 1.1.2016 er kr 1.233.668,87

Ordlyd i årsmeldinga:

Regnskapet er ført av Norges Bondelag og revidert sammen med Norges Bondelag sine regnskap. Fylkeslaget er ei avdeling i Norges Bondelag. Bankkonto ligger også i Norges Bondelag. Egenkapitalen står på konto i Landkreditt.

Regnskapet viser ei driftsinntekt på kr. 2.338.811,20 og en driftskostnad på kr. 2.290.362,97
Renteinntekter var på kr. 3.638,23

Resultat for 2015 viser er overskudd på kr. 52.086,46

Balansen er følgende: Eiendeler: Bankinnskudd: 1.233.668,87
Gjeld og Egenkapital: Egenkapital: 1.233.668,87

Saksutredning:

Forslag til ordlyd og styrets tilråding til vedtak i årsmøtet trykkes i årsmeldinga 2015 sammen med regnskapet 2015.

Regnskap 2015 Avdeling	Regnskap		Budsjett 2015			Avvik
	2014	2015	Inntekter	Kostnader	Netto	
8101 Generelt	807 425	732 342			767 000	-34 658
8103 Fylkesleder	-1 096	1 852	278 000	279 000	-1 000	2 852
8105 Opplæring tillitsvalgte	41 717	70 699	106 000	70 000	36 000	34 699
8110 Styret	-278 661	-389 504			-330 000	-59 504
8112 Ledermøtet	-144 492	-90 005			-180 000	89 995
8113 Årsmøtet	-158 119	-157 671			-175 000	17 329
8119 Valgnemnda	-26 749	-24 698			-27 000	2 302
8120 Prosjekt rekruttering	-29 693	0			0	0
8122 Landbrukskonferansen	9 137	8 070			0	8 070
8124 Gjødelseseminar	3 508	0			0	0
8125 Utadretta informasjon	-62 425	-97 666			-90 000	-7 666
8126 Fortsatt gardsdrift	-108 302	-51 269			-100 000	48 731
8127 Ullseminar	4 956	0			0	0
8128 Bedre og økt beiting		36 247				36 247
8129 Bonden i tidsklemma	4 724	873			0	873
8131 Støtte og gaver	-1 300	-4 809			0	-4 809
8132 Unge bønder	-61 063	0			0	0
8133 Bedre bonde	-5 536	0			0	0
8134 Melkekonferansen	-14 202	0			0	0
8135 Møter og kurs	29 964	0			0	0
8136 Kurs- og arrangementsutg.	-32 005	4 250			0	4 250
8138 Raumaprojektet		-3 496				-3 496
8140 Aktive lokallagsmidler	3 942	16 871	150 000	150 000	0	16 871
		52 086			-100 000	152 086

Oppsett til årsmeldinga 2015:

Avdeling	Regnskap 2015	Budsjett 2015	Regnskap 2014	Regnskap 2013
8101 Generelt	732 342	767 000	807 425	744 314
8103 Fylkesleder	1 852	- 1 000	-1 096	-12 300
8105 Opplæring tillitsvalgte	70 699	36 000	38 209	60 032
8110 Styret	-389 504	-330 000	-278 661	-383 812
8112 Leder møtet	-90 005	-180 000	-144 492	-262 766
8113 Årsmøtet	-157 671	-175 000	-158 119	-204 469
8119 Valgnemnda	-24 698	-27 000	-26 749	-22 455
8120 Prosjekt rekruttering	0	0	-29 693	0
8121 Kvinneseminar	0	0	0	-13 516
8122 Landbrukskonferansen	8 070	0	9 137	-52 212
8123 Matmøtet	0	0	0	418
8124 Gjødelseseminar	0	0	0	-15 566
8125 Utadretta informasjon	-97 666	-90 000	-62 425	-134 774
8126 Fortsatt gardsdrift	-51 269	-100 000	-108 302	0
8127 Ullseminar	0	0	4 956	0
8128 Bedre og økt beiting	36 247	0	0	0
8129 Bonden i tidsklemma	873	0	4 724	0
8130 Refusjoner - tilskudd	0	0	0	30 687
8131 Støtte og gaver	-4 809	0	-1 300	-23 597
8132 Unge bønder	0	0	-61 063	0
8133 Bedre bonde	0	0	-5 536	0
8134 Melkekonferansen	0	0	-14 202	0
8135 Møter og kurs	0	0	29 964	0
8136 Kurs- og arrangementsutgifter	4 250	0	-32 000	0
8138 Raumaprojektet	-3 496			
8140 Aktive lokallagsmidler	16 871	0	3 942	27 754
	52 086	- 100 000	-25 281	-262 262

Resultat 2015 Møre og Romsdal Bondelag

Navn	Regnskap 2015	Årsbudsjett 2015	Regnskap 2014
Salgsinntekter	47 137,20	0,00	110 084,12
Andre inntekter	2 291 674,00	2 087 000,00	2 401 166,64
Sum inntekter	2 338 811,20	2 087 000,00	2 511 250,76
Lønnskostnader	-1 256 188,60	-1 347 300,00	-1 215 216,69
Driftskostnader	-1 034 174,37	-879 700,00	-1 350 260,41
Sum kostnader	-2 290 362,97	-2 217 000,00	-2 565 477,10
Driftsresultat	48 448,23	-130 000,00	-54 226,34
Finansresultat	3 638,23	30 000,00	28 944,85
Resultat	52 086,46	-100 000,00	-25 281,49

SAK 9/2016: Budsjett 2016

Vedlegg: Forslag til avdelingsbudsjett 2016 og årsbudsjett 2016.

Vedtak: Styret sin innstilling til vedtak i årsmøtet:

Vedtak: Budsjett for Møre og Romsdal Bondelag 2016 godkjent.

Følgende budsjett 2016 blir sendt ut til fylkesårsmøtet:

Budsjett 2016	Regnskap	Budsjett 2016		
		Inntekter	Kostnader	Netto
Avdeling	2015			
8101 Generelt	732 342			757 000
8103 Fylkesleder	1 852	299 000	300 000	-1 000
8105 Opplæring tillitsvalgte	70 699	108 000	54 000	54 000
8110 Styret	-389 504			-350 000
8112 Leder møtet	-90 005			-150 000
8113 Årsmøtet	-157 671	10 000	160 000	-160 000
8119 Valgnemnda	-24 698			-60 000
8122 Landbrukskonferansen	8 070			0
8125 Utadretta informasjon	-97 666			-60 000
8126 Fortsatt gardsdrift	-51 269			-27 500
8128 Bedre og økt beiting	36 247			0
8129 Bonden i tidsklemma	873			0
8131 Støtte og gaver	-4 809			0
8136 Kurs- og arrangementsutg.	4 250			-30 000
8138 Gjemnesprosjektet	-3 496			
8140 Aktive lokallagsmidler	16 871	150 000	150 000	0
	52 086			-27 500

Saksutredning:

Forslag til budsjett utsendt på forhånd.

SAK 10/2016: Årsmelding for Møre og Romsdal Bondelag 2015

Vedlegg: Utkast til deler av årsmeldinga sendt ut til styret på e-post for godkjenning/korrigerings.

Vedtak: Styret sin innstilling til vedtak i årsmøtet:

Vedtak: Årsmelding for Møre og Romsdal Bondelag 2015 godkjent.

Saksutredning:

Sekretariatet fullfører arbeidet med bilder og oppsett.

SAK 11/2016: Arbeids- og tiltaksplan for M&R Bondelag 2016-2017

Vedlegg: Forslag til arbeids- og tiltaksplan

Vedtak:

Styret sin innstilling til vedtak i årsmøtet:

Vedtak: Arbeids- og tiltaksplan for 2016-2017 godkjent.

**SAK 12/2016: Årsmøtet M&R Bondelag 4.-5. mars 2016
Program, sakliste, uttaler, redaksjonsnemnd**

Vedlegg: Utkast til program/kjøreplan pr 4. februar, og innkalling og sakliste.

Vedtak:

- 1 Vedtak:** **Saklista og program** for årsmøtet godkjent. Årsmøtet settes fredag kl. 17.00 med konstituering og behandling av saker etter saklista.
- 2 Vedtak:** Administrasjonen kan **forberede utkast til uttale** fra årsmøtet på:
1) Tema fra landbrukskonferansen
2) leder i red.-nemnda samordner forslag til tema med administrasjonen
Fylkeskontoret legger fram utkast/ordlyd som nemnda vurderer om de vil bruke.
- 3 Vedtak:** **Styret foreslår redaksjonsnemnd på 3 medlemmer totalt:**
Leder i redaksjonsnemnda fra styret: 1) Petter Melchior
2 medlemmer: Fredrik Godø, Ola G. Kvendset. Vara: Marte Halvorsen.
Sekretær: Rose Bergslid.

Saksutgreiing:

Vedlagte innkalling og invitasjon til årsmøtet inkl. næringskonferansen ble utsendt 4. februar.

Næringskonferansen i Bankettsalen blir avsluttet ca kl. 16.15.

Mellommåltid kl. 16.30-17.00 for Bondelagets årsmøtedeltakere.

Bør ha konstituering fredag ettermiddag. For nye lokallagsutsendinger kan det være lurt at årsmøtet kommer i gang fredag, slik ut deltakerne blir bedre kjent med hverandre.

Fylkeskontoret foreslår jfr vedlagte forslag til program:

Fredag 4. mars kl. 17.00-18.00:

Konstituering og behandling av årsmøtesaker etter saklista: Opprop. Godkjenning av innkalling og sakliste. Valg av to personer til å skrive under protokoll. Oppnemning av redaksjonsnemnd. Årsmelding 2015, rekneskap 2015, arbeidsplan 2016/2017 og budsjett 2016.

- Vurdere om en skal ha foreløpig drøfting av uttaler - innspill hvis tekst/utkast er laget på forhånd

Middag kl. 20.00 i eget lokale. Av innslag her er Aktivt Lokallag og avtakking av styremedlemmer.

Lørdag 5. mars kl. 09.00 – 13.30: Årsmøtesaker – jfr vedlagte forslag til program

SAK 13/2016: Vinnar av Aktivt Lokallag 2016

Vedlegg: Fordelingsgrunnlag med aktiviteter ”Aktivt lokallagsmidler”.

Medlemstal pr. 31.12.15.

Årsmelding til kandidat

Vedtak: Styret vil på årsmøtet utnemne **XXX Bondelag til Aktivt Lokallag 2015.**

Laget får vandrepremien, trekofferten. Årets Aktiv Lokallag i kvart fylke får kr 5 000 frå Norges Bondelag. Laget går vidare til konkurransen i Norges Bondelag om Årets Lokallag.

Namn på vinnar er FORTRULEG til fylkesårsmøtet

Saksutgreiing:

Aktivt Lokallag 2014 vart Rauma Bondelag, og i 2013 Vestnes Bondelag. Åra før Surnadal Bondelag (2012), Rauma Bondelag (2011 og 2010), Sykkylven Bondelag (2009), Averøy BL (2008), Gjemnes BL (2007), Todalen BL (2006), Aure BL (2005), Sykkylven BL (2004), Vestnes BL (2003), Rindal BL (2002), Straumsnes BL (2001), Skjåstaddalen BL (2000) og dei to åra før det Indre Averøy BL (1999 og 1998).

Mange lag har brei aktivitet og godt vervingsarbeid som er mellom føresetnadene for nominering. Aktuelle lag bør ha drive medlemsverving, tilbod til medlemene og utadretta aktivitetar. Styret har vurdert fleire lag som aktuelle kandidatar.

Laget får vandrepremien, trekofferten. Årets Aktiv Lokallag i kvart fylke får kr 5 000 frå Norges Bondelag. Laget går vidare til konkurransen i Norges Bondelag om Årets Lokallag.

Namn på vinnar er FORTRULEG til fylkesårsmøtet

SAK 14/2016: Mediakurs

Vedtak: Styret er kjent med at Norges Bondelag har under utarbeidelse og planlegging et nytt mediakurs for tillitsvalgte i organisasjonen. M&R Bondelag avholder kurs med Norges Bondelag sitt opplegg for fylkestyremedlemmer, kontoransatte og lokallagsledere. Opplegget detaljplanlegges i samråd med fylkeskontoret.

Forslag til vedtak og saksutredningen til styret var denne:**Forslag til vedtak:**

Møre og Romsdal Bondelag takker ja til tilbudet fra Siem fyr AS om kurs i mediekunnskap og medietrening. Det arrangeres ett kurs i Molde for fylkestyremedlemmer, kontoransatte og lokallagsledere. Opplegget detaljplanlegges i samråd med fylkeskontoret. Kostnaden innarbeides i budsjettet for 2016.

Saksutredning:

Fylkestyret har etterspurt medietreningskurs og kontoret har fått i oppdrag å komme med forslag til hvordan dette kan gjennomføres. Med utgangspunkt i ei skisse fra oss, foreslår Arnt Øyvind Siem et kursopplegg inklusiv pristilbud.

I utgangspunktet tilbyr han tre varianter av dagskurs og undervisning innen mediekunnskap og mediehandtering. Den første varianten legger vekt på økt forståelse og kunnskap om media, hvilken rolle media har i samfunnet og hvordan redaksjonene tenker og arbeider. Her blir det inndelt i grupper på seks til ni personer og gjennomført to intervjuunder med kamera, der dette blir gjennomgått i plenum og evaluert i etterkant. Den andre varianten legger vekt på innsalg av saker overfor en redaksjon gjennom pressemelding og direkte telefonisk kontakt. Den tredje varianten er en kombinasjon av disse. Detaljene rundt dette kan avklares og avtales nærmere.

Prisen på oppdraget vil bli styrt av antall deltakere og hvordan kurset legges opp i samråd med Møre og Romsdal Bondelag. For 25 deltakere vil estimert pris være kr 75.000. Lavere antall deltakere gir tilsvarende lavere pris. For mer detaljer – se vedlagt tilbud fra Siem fyr.

Vurdering:

Mediearbeid og utadretta virksomhet er vår kjerneaktivitet. Hvordan bli best mulig sett og hørt - er vår daglige utfordring. Og selvsagt har vi mye å lære. Derfor kan det forsvares å bruke både tid og penger på mediekurs.

Hva trenger vi? Siem skisserer et tredelt opplegg:

1. Økt medieforståelse
2. Medietrening
3. Innsalg av saker

Trenger vi alt dette? Økt forståelse av medias betydning og hvordan media tenker, legger bedre grunnlag, mens intervjutrening og innsalg forbedrer praktisk gjennomføringsevne. Intervjutrening er mest spesifikt, men reelt for alle med lederverv i Bondelaget.

Vil eventuell investering i kurs gi gevinst i forbedret mediearbeid? Ja vi må alltid tro vi kan bli bedre. Alternativet betyr stagnasjon. Landbruket blir kraftig utfordret, og det krever at vi er både offensive og nytenkende.

Er pristilbudet for dyrt? Det kommer an på kvaliteten. Tilsvarende konsulentoppdrag fra andre vil neppe bli vesentlig billigere. Intervjutreningen, slik den er lagt opp her med 3 konsulenter, koster mest. Det er et alternativ å bruke våre egne fra kommunikasjonsavdelinga i Oslo.

Holder det med ett kurs i Molde? Eller må vi ha to kurs – ett på Sunnmøre og ett på Nordmøre/Romsdal? To kurs med samme innhold vil antagelig bety tilnærmet dobling av kostnad. Et alternativ er 2 ”letterere” kurs.